T085 TKL 3 (51) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 75-Thứ Lớp Học

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 86 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM BAÛY MÖÔI LAÊM: THÖÙ LÔÙP HOÏC

KINH: Baáy giôø, Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu theo töôùng phaùp höõu thì coøn khoâng ñöôïc thuaän nhaãn, huoáng gì ñöôïc ñaïo? Neáu theo töôùng phaùp voâ, thì seõ ñöôïc thuaän nhaãn chaêng? Hoaëc ñöôïc Caøn tueä ñòa, hoaëc Taùnh ñòa, Baùt nhaân ñòa, Kieán ñòa, Baït ñòa, Ly duïc ñòa, Dó bieän ñòa, Bích-chi Phaät ñòa, Boà-taùt ñòa hoaëc Phaät ñòa, hoaëc tu ñaïo, vaø nhaân tu ñaïo seõ döùt phieàn naõo chaêng? Vì phieàn naõo aáy neân khoâng vöôït quaù ñöôïc Thanh-vaên, Bích-chi Phaät maø vaøo ñòa vò Boà-taùt? Neáu khoâng vaøo ñòa vò Boà-taùt thì khoâng ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng; khoâng ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng thì khoâng ñöôïc döùt heát thaûy phieàn naõo vaø taäp khí. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu khoâng coù töôùng höõu phaùp thì phaùp aáy chaúng sinh? Neáu chaúng sinh phaùp aáy thì khoâng theå ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Neáu khoâng coù phaùp höõu thì coù thuaän nhaãn cho ñeán döùt heát thaûy phieàn naõo vaø taäp khí. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt khi haønh Baùt- nhaõ Ba-la-maät, coù töôùng phaùp chaêng? Nghóa laø coù töôùng saéc cho ñeán töôùng thöùc, töôùng maét cho ñeán töôùng yù, töôùng saéc cho ñeán töôùng phaùp, töôùng nhaõn giôùi cho ñeán töôùng yù thöùc giôùi, töôùng boán nieäm xöù, cho ñeán

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 86 2

töôùng trí Nhaát thieát chuûng; hoaëc töôùng saéc, hoaëc töôùng saéc döùt cho ñeán töôùng thöùc, töôùng thöùc döùt; töôùng möôøi hai nhaäp, möôøi taùm giôùi cuõng nhö vaäy; hoaëc töôùng voâ minh, hoaëc töôùng voâ minh döùt, cho ñeán töôùng öu, bi, khoå, naõo, töôùng öu, bi, khoå, naõo döùt; hoaëc töôùng duïc, hoaëc töôùng duïc döùt, hoaëc töôùng sinh cho ñeán töôùng sinh döùt; hoaëc töôùng si, hoaëc töôùng si döùt; hoaëc töôùng khoå, hoaëc töôùng khoå döùt; hoaëc töôùng taäp, hoaëc töôùng taäp döùt; hoaëc töôùng dieät, hoaëc töôùng dieät döùt; hoaëc töôùng ñaïo, hoaëc töôùng ñaïo döùt, cho ñeán töôùng trí Nhaát thieát chuûng, töôùng döùt heát thaûy phieàn naõo vaø taäp khí? Phaät daïy: Khoâng. Boà-taùt khi tu Baùt-nhaõ khoâng coù töôùng phaùp, töôùng phi phaùp, töùc laø Boà-taùt thuaän nhaãn. Neáu khoâng coù töôùng phaùp, töôùng phi phaùp töùc laø tu ñaïo, cuõng laø ñaïo quaû. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt, höõu phaùp laø Boà-taùt ñaïo, voâ phaùp laø Boà-taùt quaû; vì nhaân duyeân aáy neân bieát heát thaûy phaùp, khoâng coù tính sôû höõu. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy phaùp, khoâng coù tính sôû höõu, thì laøm sao Phaät bieát heát thaûy phaùp, khoâng coù tính sôû höõu neân ñöôïc thaønh Phaät, ñoái vôùi heát thaûy phaùp ñöôïc söùc töï taïi? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Heát thaûy phaùp, khoâng coù tính sôû höõu. Ta xöa haønh ñaïo Boà-taùt, tu saùu Ba-la-maät, lìa caùc duïc, lìa phaùp aùc baát thieän,

coù giaùc coù quaùn, lìa duïc sinh hyû laïc vaøo sô thieàn, cho ñeán vaøo ñeä töù thieàn, ñoái vôùi caùc thieàn aáy vaø caùc thieàn chi khoâng nghó coù caùc thieàn aáy, khoâng thoï thieàn vò, khoâng ñöôïc thieàn aáy, khoâng nhieãm, thanh tònh haønh boán thieàn, Ta khoâng thoï quaû baùo ñoái vôùi caùc thieàn aáy. Y truù nôi boán thieàn phaùt khôûi naêm thaàn thoâng laø thaàn tuùc thoâng, thieân nhó thoâng, tha taâm thoâng, tuùc maïng thoâng, thieân nhó thoâng. Ñoái vôùi caùc thaàn thoâng, khoâng chaáp thuû töôùng, khoâng nghó raèng coù thaàn thoâng aáy, khoâng thoï muøi vò cuûa thaàn thoâng aáy, khoâng thuû ñaéc thaàn thoâng aáy, Ta khoâng phaân bieät haønh theo naêm thaàn thoâng aáy. Naøy Tu-boà-ñeà! Ta luùc baáy giôø duøng moät nieäm töông öng vôùi tueä, ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nghóa laø ngoä ñöôïc aáy laø khoå thaùnh ñeá, aáy laø taäp, laø dieät, laø ñaïo thaùnh ñeá, thaønh töïu möôøi löïc, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, ñaïi töø ñaïi bi, ñöôïc thaønh Phaät; phaân bieät ba nhoùm chuùng sinh laø nhoùm chaùnh ñònh, taø ñònh vaø baát ñònh. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Laøm sao Theá Toân ñoái vôùi phaùp khoâng coù tính sôû höõu maø sinh khôûi boán thieàn, saùu thaàn thoâng vaø cuõng khoâng coù chuùng sinh maø Phaät phaân bieät ba nhoùm chuùng sinh? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu caùc duïc vaø caùc phaùp aùc baát thieän coù tính, hoaëc töï tính, hoaëc tha tính, thì ta xöa khi tu haïnh Boà-taùt, ñaõ khoâng theå

quaùn caùc duïc, phaùp aùc baát thieän khoâng coù tính sôû höõu ñeå vaøo sô thieàn, song vì caùc duïc, phaùp aùc baát thieän khoâng coù tính, hoaëc töï tính, hoaëc tha tính ñeàu laø tính Khoâng coù sôû höõu. Neân ta xöa khi haønh Boà-taùt ñaïo môùi lìa caùc duïc, phaùp aùc baát thieän ñeå vaøo sô thieàn cho ñeán vaøo ñeä töù thieàn. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu caùc thaàn thoâng coù tính, hoaëc töï tính, hoaëc tha tính thì Ta khoâng theå bieát thaàn thoâng aáy khoâng coù tính sôû höõu, ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Tu-boà-ñeà! Vì thaàn thoâng laø khoâng coù tính, hoaëc töï tính, hoaëc tha tính ñeàu khoâng coù tính sôû höõu, chö Phaät ñoái vôùi thaàn thoâng bieát laø khoâng coù tính sôû höõu maø ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. LUAÄN: Hoûi: Caùc phaùp Khoâng coù cuøng moät nghóa, côù gì Tu-boà-ñeà duøng moãi moãi nhaân duyeân hoûi laïi. Trong ñaây laïi hoûi: Coù töôùng phaùp thì khoâng theå ñöôïc thuaän nhaãn, cho ñeán neáu caùc phaùp aáy khoâng sinh thì khoâng theå ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng? Ñaùp: Nghóa roát raùo khoâng cuûa caùc phaùp aáy raát saâu xa, khoù hieåu, ngöôøi noùi coøn khoù, huoáng gì ngöôøi laõnh thoï, ngöôøi tu haønh? Theá neân Tu-boà-ñeà vì Baùt-nhaõ maø thöa hoûi, sôï ngöôøi nhieàu nghi, nhieàu hoaëc, neân duøng moãi moãi nhaân duyeân hoûi laïi. Laïi nöõa, nghóa ñöôïc hoûi tuy laø moät maø choã nguyeân nhaân coù khaùc nhau. Hoaëc hoûi, neáu heát thaûy phaùp laø khoâng, thì laøm sao phaân bieät coù naêm ñöôøng? Hoaëc hoûi, neáu heát thaûy phaùp laø khoâng coù töôùng sôû höõu, thì laøm sao phaân bieät coù ba thöøa? Hoaëc hoûi, coù töôùng thì cho ñeán khoâng ñöôïc thuaän nhaãn, laøm sao quaùn saùt Baùt ñòa maø vaøo ñòa vò Boà-taùt? Nhöõng caâu hoûi nhö vaäy, vì caâu hoûi coù khaùc neân nghóa coù sai khaùc, vì

Baùt-nhaõ khoâng coù töôùng nhaát ñònh. Phaät höùa khaû lôøi Tu-boà-ñeà raèng: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! OÂng tröôùc hoûi thuaän nhaãn, ñoù laø thuaän nhaãn cuûa Tieåu thöøa. Nay hoûi, ñoù laø thuaän nhaãn cuûa Boà-taùt. Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ, coù töôùng phaùp chaêng? Phaät ñaùp: Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ khoâng coù phaùp sinh töôùng hoaëc coù hoaëc khoâng aáy. Vì sao? Vì thaáy coù vaø thaáy khoâng ñeàu coù loãi; aáy laø Boà-taùt thuaän nhaãn; ñoái vôùi heát thaûy phaùp maø khoâng sinh taâm thaáy töôùng coù, töùc laø tu ñaïo. Naøy Tu-boà-ñeà! Höõu phaùp laø Boà-taùt ñaïo, voâ phaùp laø quaû. Höõu phaùp goïi laø höõu vi, voâ phaùp laø voâ vi. Haønh taùm thaùnh ñaïo höõu vi thì döùt caùc phieàn naõo, ñöôïc quaû voâ vi. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi naêm Ba-la-maät goïi laø höõu phaùp, laø Boà-taùt ñaïo; Baùt-nhaõ Ba-la-maät roát raùo khoâng neân laø voâ phaùp, laø Boà-taùt quaû. Coù ngöôøi noùi: Baùt-nhaõ laø töôùng trí tueä, phaùp höõu vi laø ñaïo; Nhö, phaùp tính, thaät teá khoâng töø nhaân duyeân sinh, thöôøng coù, neân goïi laø quaû. Coù nhö vaäy khoâng coù sai khaùc. Vì nhaân duyeân aáy neân bieát heát thaûy phaùp ñeàu laø khoâng coù

tính sôû höõu, goïi laø voâ phaùp. Laïi hoûi: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy phaùp laø khoâng coù tính sôû höõu, thì laøm sao Phaät ñoái vôùi khoâng coù tính sôû höõu ñöôïc chaùnh trí, chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñoái vôùi caùc phaùp ñöôïc töï taïi? Phaät höùa khaû lôøi aáy. Boà-taùt duøng trí khoâng coù sôû höõu hôïp tu heát thaûy phaùp, coù theå döùt heát thaûy chaáp tröôùc neân ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Trong ñaây Phaät töï daãn chöùng: Ta xöa khi laøm Boà-taùt tu saùu Ba-la-maät lìa duïc, lìa phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn, lìa duïc sinh hyû laïc maø vaøo sô thieàn. Lìa duïc laø lìa naêm duïc; lìa phaùp aùc baát thieän laø lìa naêm trieàn caùi. Ñöa ngöôøi vaøo ñöôøng aùc neân goïi laø aùc; chöôùng ngaïi thieän phaùp neân goïi laø baát thieän. Coù giaùc coù quaùn laø giaùc quaùn laønh, thuoäc sô thieàn; lìa duïc sinh hyû laïc laø lìa boû naêm duïc sinh hyû laïc. Hyû laïc laø trong coõi Saéc coù hai thöù laïc: Moät laø vui coù möøng, hai laø chæ coù vui khoâng coù möøng. Vui vaø möøng thuoäc Sô thieàn, Nhò thieàn; chæ coù vui, khoâng möøng thuoäc Tam thieàn. Hoûi: Sô thieàn, Nhò thieàn ñeàu coù vui möøng, coù gì sai khaùc? Ñaùp: Thöù vui möøng trong Sô thieàn laø do lìa naêm duïc phaùt sinh; thöù vui möøng trong Nhò thieàn laø töø ñònh phaùt sinh neân goïi laø ñònh sinh. Laïi nöõa, töôùng phieàn naõo coõi Duïc baát thieän neân chöôùng ngaïi Sô thieàn. Haønh giaû muoán lìa chöôùng ngaïi lôùn neân noùi ly sinh, coøn phieàn naõo ôû coõi Saéc thuoäc voâ kyù, bò caùc naïn meàm yeáu lo, do nhaân duyeân giaùc quaùn neân maát thieàn, theá neân Phaät noùi dieät caùc giaùc quaùn, beân trong taâm thanh tònh neân ñöôïc Nhò thieàn; Tam thieàn, Töù thieàn nhö tröôùc ñaõ noùi. Ta ñoái vôùi caùc thieàn chi thuû töôùng ñöôïc roài maø khoâng nghó ñeán coù thieàn aáy. Khi ban ñaàu taäp thieàn, thuû töôùng cho ñeán khi ñöôïc; ñöôïc roài sôï ñaém nhieãm neân quaùn voâ thöôøng, khoâng nghó ñeán coù thieàn aáy, khoâng thuû ñaéc ñònh töôùng cuûa thieàn aáy, cuõng khoâng thoï muøi vò cuûa thieàn aáy; taâm khoâng nhieãm tröôùc tu boán thieàn, khaùc vôùi ngoaïi ñaïo. Theo ñoù tu caùc thieàn

maø khoâng thoï quaû baùo thieàn. Y truù boán thieàn, sinh khôûi naêm thaàn thoâng. Vì tuùc maïng thoâng neân bieát nhaân duyeân nghieäp cuõ cuûa chuùng sinh sinh ñeán nôi ñaây. Do söùc thieân nhaõn thoâng neân thaáy choã sinh ñeán trong töông lai cuûa chuùng sinh, theo haønh nghieäp cuûa chuùng. Bieát goác ngoïn cuûa chuùng sinh roài sinh taâm ñaïi bi, nghó laøm sao döùt söï khoå sinh töû töông tuïc cho chuùng sinh. Baáy giôø taâm hoài höôùng vaøo laäu taän thoâng, töùc thì do moät nieäm töông öng vôùi tueä ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nghóa laø ngoä ñoù laø töôùng khoå, nhaân cuûa khoå laø aùi duïc; aùi döùt thì khoå dieät; ñöôøng ñi ñeán khoå dieät laø ñaïo; thoâng ñaït boán ñeá neân ñöôïc möôøi löïc, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, vaø phaân bieät chuùng sinh laøm

ba nhoùm. Duøng ba thaàn thoâng ñoä chuùng sinh aáy laø duøng thieân nhó, tha taâm, thaàn tuùc thoâng; vì chuùng sinh thuyeát phaùp khieán thoaùt sinh töû. Tu-boà-ñeà laïi hoûi: Neáu caùc phaùp laø khoâng coù sôû höõu, thì laøm sao luùc Phaät laøm Boà- taùt khôûi sinh boán thieàn, saùu thaàn thoâng? Neáu khoâng coù chuùng sinh, thì laøm sao Phaät phaân bieät chuùng sinh laøm ba nhoùm? Phaät ñaùp: Caùc duïc, caùc phaùp aùc baát thieän neáu coù tính, hoaëc töï tính, hoaëc tha tính, thì Ta khi xöa laøm Boà-taùt khoâng theå quaùn caùc duïc, caùc phaùp aùc baát thieän khoâng coù tính sôû höõu maø vaøo Sô thieàn. YÙ Phaät laø neáu caùc duïc, phaùp aùc baát thieän laø phaùp coù ñònh tính hoaëc nhieàu hoaëc ít töï töôùng thì trong thaân coù tính tònh, tính thöôøng... Tính coù hai: hoaëc töï tính, hoaëc tha tính. Töï tính laø tính baát tònh trong töï thaân; tha tính laø chæ cho y phuïc, ñoà trang söùc thaân; caùc thöù ñoù ñeàu voâ thöôøng hö doái, laøm nhaân duyeân cho khoå naõo. Naêm duïc beân trong beân ngoaïi khoâng coù thöôøng laïc ngaõ tònh chaân thaät, neáu coù thì Ta xöa khi tu Boà-taùt ñaïo, khoâng theå quaùn naêm duïc laø khoâng, khoâng coù tính sôû höõu maø vaøo Sô thieàn, vì caùc duïc vaø phaùp aùc baát thieän khoâng coù thaät tính, hoaëc töï tính, hoaëc tha tính, neân Ta khi laøm Boà-taùt lìa naêm duïc, phaùp aùc baát thieän maø vaøo Sô thieàn cho ñeán vaøo ñeä Töù thieàn. Neáu caùc thaàn thoâng coù tính, hoaëc töï tính hoaëc tha tính, thì Ta khi xöa tu Boà-taùt ñaïo khoâng theå bieát thaàn thoâng laø khoâng coù sôû höõu, neân ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Tu-boà-ñeà hoûi: Neáu caùc phaùp nhaát ñònh laø khoâng, khoâng coù tính sôû höõu, thì laøm sao Phaät ñoái vôùi caùc phaùp ñöôïc söùc töï taïi? Phaät daïy: Ta do boán thieàn ñoái vôùi caùc phieàn naõo ñöôïc giaûi thoaùt, do saùu thaàn thoâng ñoái vôùi caùc phaùp ñöôïc töï taïi ñoä sinh. YÙ Tu-boà-ñeà laø vì boán thieàn, boán thaàn thoâng laø coù, laøm sao Phaät ñoái vôùi Khoâng maø ñöôïc söùc töï taïi? Phaät khai thò: Ta quaùn naêm duïc laø khoâng, vì hö doái khoâng coù ñònh töôùng neân khoâng chaáp tröôùc caùc thieàn maø khôûi leân thaàn thoâng. Caùc thieàn vì coù töôùng coù haïn löôïng neân coù theå xaû, ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Luùc môùi lìa duïc, vì laáy khoâng coù tính sôû höõu laøm nhaân neân ñöôïc quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, cuõng khoâng coù sôû höõu. Neáu caùc thieàn nhaát ñònh laø Khoâng, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc chaúng Khoâng thì coù theå coù vaán naïn aáy. Nhöng vì nay caû hai

ñeàu laø khoâng, neân khoâng neân vaán naïn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.